

MORVA MÁTYÁS

A kalmár meséi

A kalmár tisztességes, istenfélő ember volt. Világéletében került a bajt. Óvatlansága és hiszékenysége okozza majd a vesztét – mondogatták mégis a kuncaftjai. Végül valóban sötét ügyekbe keveredett.

A bírák három nap, három éjszaka tanácskoztak, és arra jutottak, a figyelmetlenség nem lehet felmentő körülmény. Halálra ítélték.

Jókedvében volt a király az ítélet végrehajtásának napján. Elővezették a kalmárt, aki engedelmesen ráhajtotta fejét a tőkére. A hóhér durván kettészakította az elítélt hófehér ingének gallérját, hogy szabadon maradjon a nyaka. Magasba emelte a pallosát és várt.

A megszokott jelzés helyett a király magához intette őket. A bakó talpra állította, majd a páholy elé vezette a kalmárt. Az még sápadtabbá vált, mint annak előtte. Már felkészült a halálra, nem is gondolt másra – mielőbb túlesni rajta. Erre váratlanul megnyúlnak végső szenvedésének percei.

Amint odaértek, térdre rogyott, és várta, mi történik.

Sokáig hallgatott a király. Amikor a kalmár bátortalanul ráemelte a tekintetét, olybá tűnt, mintha mosolyogna. Nem tudta mire vélni a dolgot, de nem mert egy szemvillanásnál tovább állni a pillantását.

– Mesélj el három történetet! Ha legalább egyikben örömöm lelem, kegyelmet kapsz – szólt a király.

A halálraítélt elkeseredetten kapkodott a gondolatai után, de egyetlen épkézláb mese sem jutott az eszébe. Mit volt mit tenni, magától kellett kitalálnia őket. Három olyat, ahol a jóság, a kedvesség és a kitartás győzelmet arat a gonoszság felett, gondolta. Mi más enyhíthetné meg a király szívét, mint három ilyen történet?

Kisvártatva belekezdett az elsőbe.

Egy lélegzetelállítóan szép lányról szólt, akinek kegyeiért mindent megtett egy nála jóval idősebb, de remekbeszabott kiállású úr. A világot ígérte ajándékba a lánynak, cserébe csupán a szerelmét kérte. Nemsokkal később áldott állapotba került a lány, de az úr visszament a régi szeretőjéhez.

Az évek jöttek és mentek, mire az úr rádöbbsent, hogy a régi szeretője megöregedett – még a foga is kihullott. Gondolkodás nélkül kiadta az útját, és felkereste a még mindig lélegzetelállítóan szép lányt. Másodjára is ajándékba ígérte a világot, nemcsak az anyának, hanem kislányának is. Attól kezdve boldogan éltek, míg meg nem haltak.

A kalmár ezzel befejezte az első mesét. Bizonytalanul felpillantott, mielőtt elkezdte volna a másodikat. A király tekintete a távolba révedt.

Elkezdte hát a második mesét. Főhőse egy legény volt, aki egy napon meglátott egy csodaszép lányt. Fejébe vette: ha török, ha szakad, megtanul írni, hogy levelet küldjön szíve választottjának. Ha nem is helyesen, de megtanult komolyabb nehézségek nélkül olvashatóan és érthetően írni. Több sem kellett neki, megírta első levelét a csodaszép lánynak. Aztán türelmesen várt, de nem érkezett válasz.

Érezte, nem benne van a hiba, és nem is a lányban. Szerelmük beteljesedése sorsszerű. Csakis valami külső oka lehet a meg nem érkezett válasznak. Talán a postás elkeverte a válaszlevelet, vagy ami még rosszabb, az ő vallomása sem ért célba. Mire mindezt végiggondolta, már biztos volt benne, csakis ez a két eshetőség lehetséges. Gyorsan írt is egy másik levelet, de válasz arra sem érkezett.

Nem adta fel, hiszen kettejük szerelmének hön áhított beteljesedése minden fáradságot megért. Újabb levelet írt, melyre néhány könnycsepp is ráhullott. Megcsókolta a borítékot lezáró pecsétet, és megsúgta neki: benne minden reménye, azonban válasz nem érkezett.

Újabb leveleket írt. Előre elkészített többet is, hogy ne kelljen minden alkalommal megfogalmazni mondandóját, és minden nap feladott egyet. Később már óránként, a végül percenként. Kitartó küzdelme végül meghozta gyümölcsét, választ kapott a lánytól, melyből kiderült: viszonzszereti, és állhatatos rajongását jutalmazandó már másnap hajlandó feleségül menni hozzá. A legény elégedetten csettintett a nyelvével, és másnap meg is tartották a lakodalmat. Boldogan éltek, míg meg nem haltak.

A kalmár felbátorodva tekintett a királyra, aki éppen akkor nyomott el egy hatalmas ásitást. Unottan intett: következzen hát az utolsó mese!

Nem volt mit tenni, a kalmár maradék erejét összeszedve belekezdett a harmadik történetbe. Egy lovagról szólt, aki télvíz idején indult útnak, hogy felkeresse azt a hölgyet, akit Isten neki teremtett. A hatalmas hófúvás közepette találkozott egy rongyokba burkolt koldussal. Először elfordította fejét, aztán eszébe jutott: eltörpül majd ez az apró áldozat, mikor végre szemtől szembe állhat kedvesével. Levette a köpenyét és a koldusnak adta.

Ahogy haladt tovább, egyszer csak látja, hogy egy vándor botorkál a hóba süppedve, a fogai csak úgy vacognak. A loagnak eszébe jutott szíve hölgye, és máris tudta, mit kell tennie – a vándornak adta fejfedőjét.

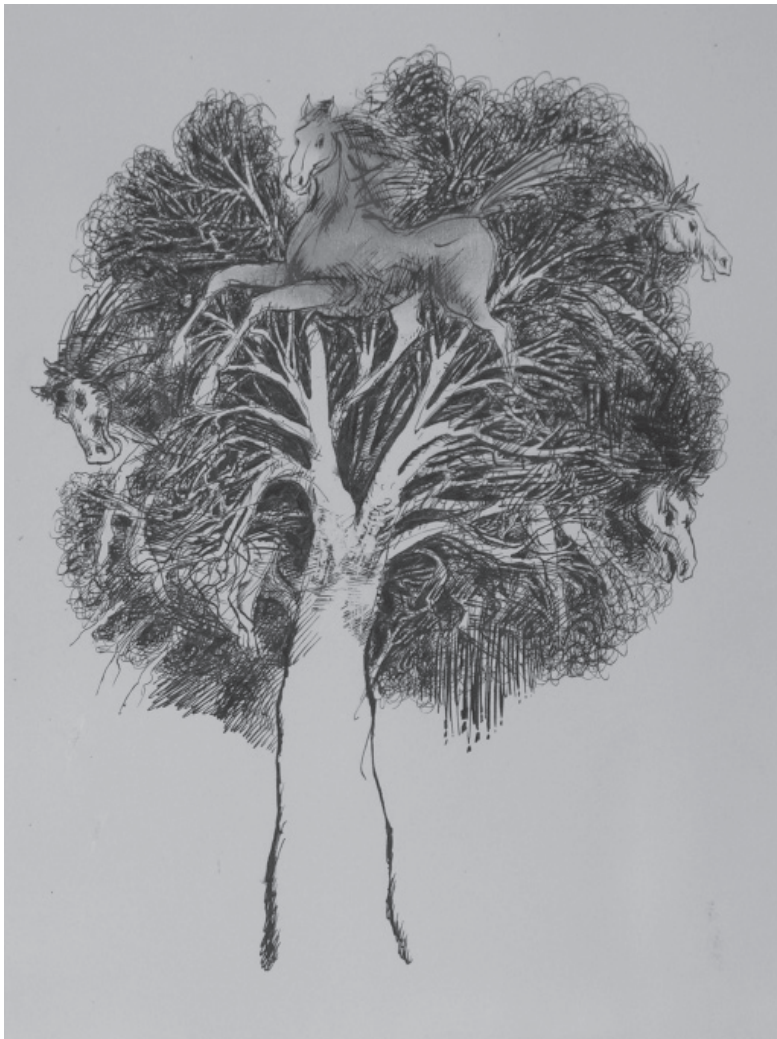
Ment, mendegélt, és egy kislányt látott, akinek már teljesen elkéültek a lábai a hidegtől. Érezte, hogy már az út nehezen túl van, ezért levette a csizmáját, és a gyermekre adta. Az út maradék részében még sok emberrel találkozott, és végül már csak az alsóruhája maradt.

A hölgy kastélya távolabb volt, mint a lovag gondolta, és rádöbrent, hogy nem fog már odaérni, mielőtt megveszi az Isten hidege. Belenyugodott a sorsába, hiszen tudta, hogy a mennyországban úgylis újra látják majd egymást.

Leheveredett az egyik fa tövébe, hogy pihenjen néhány percet, amikor egyszeriben kiáltások hallatszottak a távolból. A kastély hölgye jött elé kíséretével, így megmenekült a fagyhaláltól. Bebizonyosodott, hogy valóban egymásnak teremtették őket, és a lovag százszorosan kárpótolva lett minden szenvedéséért. Boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

A harmadik mese végére a kalmár egészen bizakodóan tekintett fel. A király elgondolkodva nézett maga elé.

Boldogan éltek, amíg meg nem haltak – ismételte hümmögve, aztán intett a hóhérnak, hogy hajtsa végre az ítéletet.

Kópocs Tibor: *Csáky Anna Erő c. verséhez*, tollrajz, 2010